

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 18 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben kézhez hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kéziratok visszaküldésén
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyes cím: Nagyvárad, Apáczai-utca 2. sz. ajtó.

NAGYVÁRAD, július 24.

A kereszt.

Micsoda hatalmas eszmét fejez ki a kereszt!

Egy Isten függött rajta, az Atyának egyszülött fia s mikor a Kálvária csupasz sziklatetején felállították, mintha újra ültették volna az élet fáját, új lélek, új sziv szállt a világba.

Cor mundum creasti Domine et spiritum rectum innovasti in visceribus nostris, új, tiszta szívet és igaz lelket adott veled az Ur a világba.

És a keresztfa gyökérhajtásai beborították a világot s a mi sebet a barbár hősök karja vágott a kereszténynek lett lélek kötözte be, a durva élet kidobottjait, ez szedte össze, tudatlanokat ez tanított, durvákat ez szelidített s a test hősiessége helyett a szellem civilizációját emelte ideállá; az erő helyébe a szellemet.

Ennek az imperiumnak jogára a kereszt.

De bármily szent jel is, a jószág csak fának látja s azt hiszi azért áll utak mentén, hogy viszkető hátát hozzá dörzsölje. Besározza akárhányszor, sőt le is dönti.

Miért?

Mert viszkett a bőre s mert csak oktalan jószág.

De azért a ledöntött kereszt még a porban is több, mint a barom, mely ledönté. A jelt, csupán a jelt, mely a föl-

dön állott — az eszmét ő nem ismeri, odáig fel nem ér.

Sokáig fetrengett a forradalom szennyében Franciaország, nem csoda, ha viszkét minden része s mert sötét odukból kerülnek elő kormányzói, nem csoda, ha nem látnak egyebet a keresztben, mint fát. Ehhez dörgölöznek tehát.

És a szent jel meginog a durva támadástól, talán le is dől, de csak a jel! és itt is teljesülni fog az az igazság, hogy a romok tovább élnek, mint az épület, mert ezt a haszon idomítja, azt a kegyelet védi.

A kereszténység látható jelei, a szerzetes és kongregációs tagok ki vannak verve Franciaországból.

2500 iskola üresen áll, két millió gyerek egy héttel a zárvizsga előtt az utcára van dobva, bizonyítvány nélkül s a megszünt iskolák felett ott állanak Combes és szabadjóműves társai, eltelve dicsőséggel — győztünk.

Régi kép. Így állt a Kalifa is Alexandria leégett könyvtára előtt, melyet ő gyújtatott fel, hiszen nem az volt benne megírva, a mi az ő koránjába.

A francia kulturintézetek közül is 2500 pusztult el, mert nem a páholyok sötétjéből importálták a fényt.

Hogy milyen tiszta intenciók vezetnek a kormányt és titkos barátait a szerzetesek üldözésében, azt a következő tudósítás élénken illusztrálja:

A Combes-rendelet, ugye látszik, erősebben felkavarta a kedélyeket, mint kezdetben a kormány hitte. Még a kormány őszinte pártolója, a komoly Temps is helyteleníti a rögtönzött s

az egyesületi törvényekből nem egészen indokolható erőszakos rendszabályt. De magát a törvényt is kifogásolja, mint amely *oly furfangos módon van megalkotva, hogy habár a szerzetes-rendek a törvény szabályai szerint cselekednek is, a kormány teljesen önkényesen bánhat el velük. Azért a Temps a kétértelműségben szenvedő törvény revízióját sürgeti.*

Nem az autorizáció miatt van hajsza Franciaországban, hanem egyszerűen a katolicizmus ellen, melyet darabonként akarnak kivégezni.

És ehhez minden eszköz jó. A páli szent Vinczéről nevezett apáca-kongregáció ősrégi Franciaországban s onnan szállt áldásként az egész világra. Tegnap őket is kiutasították és midőn rendházukat elhagyták, véres összeütközés támadt a felbuzdult nép és a rendőrség között.

Nem tudom, nézték-e Combes és társai ezt a jelenetet.

A kétféle kedves testvérek találkoztak.

A . . . páholybeli kedves testvérek győzelmi mámorban, a mint a szent Vincze testvéreket — gyöngé nőket kiüldözték hajlékukból.

Új kulturharcz indult a régi módon fegyverrel, számüzéssel.

Nem sajnáljuk az üldözötteket. Istenért szenvedni nagy kegyelem, de sajnáljuk azt a szegény népet, mely másodszor választja Krisztus helyett Barabbást.

P-y.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A barát nő.

Írta: Szabó Ilona.

Ezt olyan bájos megnyugvással, biztos hangnyomattal mondta, mint mikor a fiatalasszony a legszentebb titkot vallja be urának. Mint aki édes nyugalommal fogadja az örömmel, fájdalommal, bizonytalansággal vegyes boldogságot, minek a jelenben való létezéséről már meg van győződve, és megszabadult aggodalommal, hálással, de némi szorongó félelemmel érzi, hogy ez már »van«, s ez már nem a jövőben »fog« megtörténni.

— Nem fog! — ismételte kissé ingerülten a másik, nem ismerve föl a hangban az édes vallomást. Csüggedten vallotta be magának: ha nem siet az utolsó rohammal, mi eldönti a harczt: előre vagy hátra, elmehet úgy, ahogy jött, avagy tán még nehezebben. Mert ami eddig a biztos sikerben való édes reménység volt, az, meglehet, a visszavonulásban nyomozó, súlyos fájdalom leend, de nem bánja: megtudja a valót, ha jó, ha rossz. Legalább megismeri e leány lelkét tökéletesen, mélységeiben is. Azt hitte: már eddig is jól ismeri, s ime, most látja, minő új színei, ismeretlen oldalai, rejtett zugoljai vannak.

— Hát nem vágyik maga is szeretni és szeretve lenni? — folytatta tovább. — Nem

vágyik égni és gyújtani? Nem vágyik a lángok, színek, fény, hang, az érzelmek ezen alkotó elemeinek gyönyörtadó ölekezésébe elmerülni . . . Ha »nem«-et mondana, sem tudnám elhinni! . . .

— Nem vágyom-e szeretni? . . . Igen . . . Nagyon vágyom szeretve lenni . . . De nekem meg kellene tanulni hinni abban, hogy úgy szeret valaki, ahogy én kívánom. És erre nagy bizonyítékának kellene lenni. És mindezek felett: erős hitének önmagában és bennem, és kipróbált, jó módszerének, hogy kemény agyamba bele tudja csepegtetni a hívés kristálycseppjeit. Azután tudnék én is lángolni, égni olyan erősen, olthatatlanul, messzeláthatón, mint a felgyújtott olajpaták . . .

Eszrevette, hogy egy kicsit ellágyult és nevetve kérdezte:

— No ugy-e őszinte voltam. Nincs panasz tán reám? . . .

Komolyan s szinte ünnepélyesen válaszolt a férfi. Érezte, hogy ez lesz életének legfontosabb pillanata. Az a pillanat, mely minél messzebb van, annál inkább siettetné az ember s minél közelebb érkezik, annál inkább szeretné távolítani.

— Az őszinteségét köszönöm. Csókolom érte kicsi kezeit. Most már elhiszem, hogy még mindig a régi barátsággal van hozzám. Így ismertem régebben is, és jól esik látnom, hogy lelke most is olyan erős, nemes, büszke és jó, a milyennek én évekkal ezelőtt itt, közelében és

magányos estéimen a messzeségen át megismertem . . . Emlékszik-e, mondtam már mióta itt vagyok, nem tagadtam el, hogy kerestem a szerelmet sokféle. Kerestem valakit. Akinek lelke legyen. Nem olyan, mint mindenkinek, hanem ami egyezzen az enyémmel. Amilyet már ismertem egyet. Azt mondtam: ha valamelyikben csak tizedrésnyi volna magából: halálosan tudnám szeretni . . . Mert a maga lelkéhez hasonlót kerestem. De nem találtam. Csak figurák voltak, épp, mint a telyembe öltöztetett francia babák . . . Ne csóválja a fejét. Sok ideig azt sem tudtam, milyen színe van szemének, csak a csillogását láttam, azt sem tudtam biztosan, szőke-e vagy barna, hajának csak a glóriás fényét néztem. Éreztem, hogy szép és ez elég volt nekem. Hahem a lelkét, azt néztem. Kutattam, fűrkészttem benne, tanulmányoztam és — megszerettem . . . Maga volt ideálja diáklelkemnek, maga most is. Azért jártam, kerestem, hogy kipróbáljam érzésemet, mi magához fűz. Ha nem marad meg egyiknél se, ha visszahúz ide, akkor van értéke, és tán méltó vagyok magához. Mint a napot bolygója, követte lelkét lelkem szüntelen, most vagy összeütköznek és elpusztítják egymást, vagy párhuzamban, szorosán egymás mellett haladva, világítanak egymás életén . . . Jelölje meg hát az utat! . . .

A leány majd belefutott érzéseibe, majd, meghalt a gyönyörűségtől. Ime, ez az erős, hatalmas ember tőle várja élete utjának irá-

A kolozsvári zászlóbotrány.

Nagy port vert fel mostanában a kolozsvári háziezred zászlószentelése, amikor is a magyar állam czimerét egyszerűen odabigyesztettek Ausztriára, a kétféjű sasra.

Utána néztünk, honnan vehette az 51. ezred parancsnoksága ezt a fölötté zöld czimert? Katonáék nem igen bántják a magyar államjogot szándékkal. Itt is valami félrevezetésnek kellett történnie.

A félrevezetést meg is találtuk egy magyar könyvben, amelyet nagy garral mint hazafias vállalatot nyomnak a magyar publikum nyakára. Ez a könyv az *Athenaeum kézi lexikona*.

E mű első kötetében a különféle államok cimerei közt ott van Ausztriáé is. Es a kétféjű sas jobb szárnyán ott szomorkodik a magyar »Kronland« czimere, egy vonalban a két farku cseh oroszlanál. Bizonyítva ebből a »hazafias« vállalatból szedte ki az 51. ezred a hiteles osztrák czimert.

Ha a kolozsvári zászló botrány, akkor még nagyobb botrány ám az *Athenaeum* hazafias kézi lexikona.

A legyőzött bírok.

A bír vezérek és a háboruban szerepet játszott bír államférfiak most egymásután Európába készülnek, az öreg Krügerhez, hogy vele tanácskozzanak. Még meg se érkeztek Európába, a búrpartisajtó máris hirdeti, hogy a bírok azonnal szervezni fogják az ellentállást az angol uralom ellen.

Krüger intranzigens, ő tehát egyáltalában szóba se áll az angolokkal és valószínű, hogy nem tér vissza Afrikába. Leydsnak az angol kormány nem engedi meg, hogy Dél-Afrikába menjen. Ezt Chamberlain kijelentette tegnap az angol alsóházban. Az angoloknak még mindig nagy hadseregük van Dél-Afrikában és így a pacifikálás nem fog nagy nehézségekkel járni, habár a makacs bírokkal sok a bajuk az angol hatóságoknak.

A bír vezérek most sorra nyilatkoznak a háboru felől. Mind megegyeznek abban, hogy a bírok kénytelenek voltak magukat megadni, mert már sem ruhájuk, sem lőszertük, sem

élelmiszertük nem volt. Tovább harcolni már teljességgel lehetetlen volt. Herzog bur generális kijelentette, hogy a bírok nem vándorolnak ki Dél-Afrikából, ott fognak maradni és fel fogják építeni az elpusztított országot. Ő meg van győződve, hogy Dél-Afrika egykor az odaváló embereké lesz.

Vallásüldözés Franciaországban.

A párisi tüntetések a kongregációs iskolák bezárása alkalmából napról-napra nagyobb mérvet öltöttek. A tömeget mindeütt nácionalista képviselők vezetik. Az apácák kivonulása a legtöbb helyen lelkes tüntetések mellett történik. A francia kormány azonban nem tér észre és a tüntetéseket a legnagyobb vandálmussal nyomja el. Eddig a tüntetések alkalmával több nácionalista képviselőt letartóztattak.

A kormány eszeveszett rendeletének brutális végrehajtása mindenféle a legnagyobb megbotránkozást kelti a katolikus hívek felháborodó seregét csak löveli.

Füldő levél.

Karlsbad, július 22.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Hosszadalmas latolgatás illetve fontolgatás után határoztam el magam az epistola megszerkesztésére. Fejemenben ugyan a népeket boldogító, világot reformáló ideáknak egész tömege zsibong, azonban mikorra pennám hegyére szurhatnám, elináltak régen. — De nagy erőfeszítéssel egy párt mégis csak üstökön ragadtam s így elküldöm őket a Szerkesztő Urnak, hogy tálalja fel a nagy publikumnak, ha jónak véli.

Előre is kikötöm, hogy a tisztelet-díjról ünnepélyesen lemondok, de viszont elvárom, hogy a szidásoknak nem tartom a hátam, van a szerkesztőség egyik-másik tagjának jóval szelesebb s ilyeneket már amugyis megszokott háta; több vagy kevesebb nekik egészen egyre megy. De azt a könnyű feltételt mégis előírom, hogy a tisztelt Szerkesztő Ur dugjon el egy pár flaska jó fajta váradi bort kofferjébe, ha kedve szottyanna erre felé elvetődni. Hej mily jól esnek a »Hirshensprung« sziklánál egy pár kortyot lecsusztatni a haza javára!

Karlsbad! mily rémsége-en hangzik e szó

a sovíniszta fülnek, meg a nagyobb dimenzióú polgártárs fülének. Hiszem, hogy egy párszor már a t. Szerkesztő Ur hátán is végig futtatott a hideg borzongás, még pedig az utóbbi ok alapján. Pedig hát közeli specálva nem oly fekete az ördög! Magam is sovíniszta vagyok ugyannyira, hogy a szépséges csengésű édes magyar nyelven kívül, más időmához alig konyitok, mégis honfiai érzelmem teljes fenntartásával vallom meg, hogy türbelen érzem itt magam s velem együtt egy pár ezer magyar. Maga a fürdőhely és vidéke semmi különöset nem nyújt; lehet ennél szebbet, pompásabbat, fényesebbet látni akárhányat szóp hazánkban, pl. Korytóczán, Borszéken, vagy akár nagy Biharországban is nem említve a Tátrát, levegőt különbet szivhatunk talán még a Püspök-fürdő parkjában is, mert itt a sok hotel, mely egymás hátán van, telíti a légkört nem baczilussal, hanem korommal s olyan magam fejta, kakasülőre telepedett szegény vándor — zsebkendője után itélve — még arra a balvéleményre adhat alkalmat, hogy külföldön nem is üdülni, hanem a kéményseprés fáradzó művészetét practizálni jár.

De van Karlsbadnak az a valamije, mely után a magyar még bús álmaiban is alig mer gondolni; — van t. i. gyakorlatiassága.

Ezt a keskeny nyílású Tepl-völgyet, melynek mindkét partján terpszkedik a fürdő, minden palotásora, koromja, pora, zaja daczára is valóságos paradicsommá varázsolta a szorgalom és bölcs előrelátás. Az idegen midőn végig sétál a parkok virágágyai, bokorjai között, megbocsátja a kormot, felejté honfiai bánatát, hogy miért is nincs nálunk így. Hja itt a város maga a tulajdonos s saját érdeke kívánja, hogy a felesleg (boldog föld) egy részét a fejlesztésre fordítsa; másképp nem állná ki a versenyt. Sajnos, hogy nálunk a nyereskedő vágy oly feltűnően működik; a befektetésre alig fordítanak valamit s amit tesznek azt is beakarják minél hamarabb vasalni; ha azután a közönség, a természetkedvelő emberi lélek, vagy a gyógyulás után sóvárgó beteg külföldre viszi megtakarított garasait, hát akkor potyog a könnyek árja a veszendőnek indult sovínizmus felett. Pedig ha már fizetni muszáj, inkább kiizzadjuk a pénzt, hol valamit kapunk érte, mint ott, hol kényelemnyújtás, édesgetés helyett előre azt számítgatják, hogy hány percet lesz a divisió.

Karlsbadnak környékét nem nagyon magas, de változatos, fenyvesekkel vagy tölgyesekkel borította hegyek alkotják. Ezek mind nemcsak a város alatt, hanem távolabb is kitűnően vannak gondozva. Sétutak, padok a jó levegő élvezését, a számos restauráció az el-lankadt idegek felrészítését, az elveszett erő

nyitását. Ez a sóvárgott perc, ez a boldog pillanat itt van. Mi lesz most? Elárasztotta lelkét a szerelem lángoló tűzfolyama, óh, ha lángja fölcsap és egyesül a másik lélek fékezhetlen, szilaj lángjával, micsoda nagyszerű égis lenne belőle!

Most érezte csak igazán, hogy szeret és hogy szeretve van. Boldog volt . . .

Ami után aanyiszor sóhajtozott, amit gondolatban ezerszer kiszinezett, amit mindörökre lehetetlennek tartott, ime: lehetséges . . . Elvezni akarta a perc édességét addig, amíg lehet. Mig fel nem dörzsölik a jóleső zsidbadásból, mig fel nem ébresztik a sokszintű átlomból . . .

Amiért reszketett, sóvárgott, örökre epedni vágyott, aminék mielőbbi megvalósulásáért és soha meg nem történéséért egyszerre imádkozott: most itt van! . . . Ugy volt, mint aki egyre hívja a halált s mikor az váratlanul egyszer mégis csak megérkezik, megrémül és szorongó félelemtől verejtékező homlokkal agóniába esik.

Az az érzés, hogy szeretik, egészen kiforgatta. Új színek, soha nem látott fény, ragyogás tűnedezett fel egyremásra szeme csilágában. Olyan kis idegszálak, mik eddig nagy nyugvásban voltak, ébredtek fel és jöttek működésbe. A vére kavargott és át akarta törni a fehér bőrregetet. Micsoda ismeretlen, elbűvölő, szivbemészó zenéje lehe-

tett hangjának, mikor beszélt, ragyogott, lüktetett, élt, mozgott minden atómja.

Ha kitarhatta volna érzésekben gazdag lelkét, ha szólhatott volna egyetlen édes szót! Oh, csak az ujjaiak hegyének összeérése micsoda nagyszerű érzéseket válthatott volna ki belőle! . . .

Felrázta kábultságából a józan, becsületes esze. Tettre hívta és megkezdte a kemény tusát a szívvél. Mindkettővel viaskodott a lány. Becsületes legyen-e, vagy csak szerelmes, vak? . . . Kifosztója, megrablója legyen-e egy benne feltétlen bizó léleknek, megölje legyen-e egy ifjú életnek? . . . Vagy lemondjon szerelemről, boldogságról és szenvedjen tiszta, becsületes lélekkel? . . . Erdemes-e ekkora áldozatra a becsület, az egész földi élet maga? . . . és lesz-e elég ereje a lemondáshoz? . . . Eszszertü, okos dolog-e az amit cselekedni akar? . . . s tudná-e élvezni a boldogságot, ha nem így cselekednék? . . .

Eldobja a gyönyörűségekkel az élet csillogó nedűjével telt serleget, mielőtt láztól égő, szomjas ajka megízlelte volna. Meghal a boldogsága, mielőtt csak egy pillanatot is élt volna . . . A nagy szürkeség, a bánat agybomlasztó sötétsége elborítja a sok-sok színt, a káprázatos, nagyszerű ragyogást. Lehüti a mámort, megfagyasztja a melegséget. Meghal minden, minden . . . Tán a virágok is, tán a madarak is, tán még az élet is . . . Nem lesz többé illat, madárdal, csak fájdalom, halál! . . .

S miért e nagy pusztulás? . . . Mert olyan ostobául becsületesen érző lelke van. Hogy inkább választja a becsülettől fényesre csiszolt, tiszta bánatot, mint a szerelem jogos kapzsiságától, emberies ön-ésétől beszennyezett boldogságot.

— Nos, mit válaszol? — risztotta fel mély töprengéséből a férfi.

Megrettent. Halálisan belenyilablott a szívébe, mint akire a sötétben rájiesztenek. Eisápadt; nem volt ereje hangjának. A szíve lázongott, segélyért kiáltozott, de az ész kegyetlenül rányomta vasnehezékeit, hogy szepegni is alig tudott.

Tompán, alig hallhatóan felelt:

— Semmit.

— Semmit? — ismételte megdöbbeve a férfi.

Halálos csönd állott be, a szívek gyors dobogása hallatszott csupán. Mint az olyan pillanat előtt, mikor halálos ellenfelek egymásra felemelt, élesre fent pengével állanak szemközt és az életkioltó szurás előtti utolsó pillanatban kidülledt szemekkel, lihegve kérdik egymástól: miért akarsz megölni engemet?

Rekedten, elfulladt hangon kérdező a férfi, mint a mellbajos haldokló, kinek már nincs tüdeje az utolsó szavakra:

— Maga mondta ezt? . . . Mondjon hát többet is! . . .

Kinosan nyögve felelt a leány:

— Minek erről beszélni többet is?

viszasserzését teszik lehetővé, a minden uthajlásnál vagy utelágazásnál felállított jelző táblák meg az eltévedés veszélyétől óvják a halandót, különben ha a tévedés meg is esik, csak betévedés lehet a vége ismét csak egy — restaurációba.

Ha valakit a természet nagyobb és öblösebb periferiával áldott meg, mint t. Szerkesztő Urón is csodálva szemléltem a természet ez áldásos terhét vagy talán jobban mondva terhes áldását, az se ijedjen meg Karlsbadtól. Nincs az megírva sehol, hogy itt okvetlenül le kell vetkőzni természet adta ruhánkat. A kinek telik s egyéb baja nem volna, az, ha kedve tartja még egy réteggel gyarapíthatja a már meglévő szerves anyagokból álló rétegeit; de akinek csak ez lebegne szeméi előtt, jobb ha otthon marad s hazai gyártmányu készlettel fedi csontvázát. Mert biz' itt méreg drága minden.

Sokszor könnyes szemekkel gondolok vissza Lojzi barátom alakjára, kit elégszer carpalunk ugyan — néha alap nélkül is — de 35 krért mégis különbül ellát, többet és jobbat ad, mint itt a német 3—4 frtért.

Ha pedig némely embertársamnak csakugyan baja van — mint jó magamnak is — az bátran jöhet; lefaragják itt domboru alakzatát karc-ura, arról is gondoskodnak, hogy erőfogyatkozása alkalmával elviselhetlen teherre ne váljon a bugyellárisa. Azért a t. Szerkesztő Urnak melegen, hazafias szeretetemen szent tüzétől lángadozva ajánlom, hogyha a szerkesztőség szűk lépcsőzetén könnyedén akar felszököni, ha czingulusán egy pár métert meg akar spórolni, ugy jöjjön ide, kitárt karokkal várjuk, csak el ne feledje a nervus rerum gerendarum-ot, meg a már említett flakákat; minden meleggyógyító viznél többet ér a tüzes, magyar bor. Sőt még itt is előírja némelyik humanus érzületű orvos ezt a szőlőhegyen, nem pedig patikában termelt medíczinát, csak vérszegénységet kell szerezni. En még otthon elértem ezt a karlsbadi boldogító tünetet, melyre — igaz — csak silány vinkót nyújt a fősvény német, Szerkesztő Ur pedig vágjon fel egy-két eret s így eljut e célhoz.

Ha csakugyan rászánná magát erre a hosszú utazásra, fogadjon el két jó tanácsot tőlem, fiatalabbtól; egyik, hogy sok paktot, főleg tudományos munkákat ne hozzon, mert a német elhozza ugyan olesón, de hasznát ugy sem veszi; a másik, hogy aprópénzzel netömjö meg a tárczáját, hagyja azt otthon búcsu költségekre, — hanem hozzon inkább nagyobb szabású bankókat, meglássa, mily előzékenységgel fog találkozni a felváltás alkalmával s lesz alkalma a felekezeti szeretet ébrentartására illetve gyakorlására is, mert én vissza-

utazási költségeimet t. Szerkesztő Ur augusztus havi gázsijából akarom kölcsön útján létesíteni, mivelha így folytatódik az apály, nem sokára árendába adhatom sok viszontagságot, főleg sok vacantiát átélte bugyellárisom.

Eljövetelem alkalmával ugyan nem a t. Szerkesztő Ur zsebet jelölte meg számomra pénztermő földül a szatmári püspök Ur Ó Mentsága, ki Istenben boldogult, mindig áldott emlékü bitoros-püspök Atyánk temetéséről elutazóban, megszólított a készülő állomás-épület — még esőmentellen — perronján, hogy hová megyek? Karlsbadba — mondtam én nagy bátran; — hát pénze van-e? — volt a további kérdés. — Erre zavarba jöttem s annyit hebegtem csak, majd ad az Isten.

Erre kedélyesen, de sok igazsággal mondá: »Ajánlok én egy jó pénzforrást; itt van, látja, Óméltóságának — a zsebe s rámutatott egy jószívűségéről s bőkezűségéről mindenütt ismert főpapra, ki a magas vendéget kikísérte az állomásra.

Hát én reményem, hogy t. Szerkesztő Ur nem fogja tűrni, hogy a mindkettőnk által egyformán szeretett főpapról alkalmatlankodjam; inkább nekem nyitja meg duzzadó egészségü tárczáját, mint a németnek; mert én még meghálálhatom, de a német hálátlansága mellett el is csufítja tekintélyes alakját, melynek nagy mérvben köszönheti városatyaságát.

Meg aztán, hogy az átmenet ne legyen oly nagy rázkódással egybekötve, le kell előre mondani az intelligenciának arról az accidentiájáról, mely egy világlátott barátunk szerint a késő reggeli felkelésben nyilatkozik.

Nem tudom biztosan, t. Szerkesztő Ur kultiválja-e az intelligencia eme ágát, de megnyugtató a tudat, hogy ha magasabb kulturigényei akadnának is, az újvárosi harangozó hamar éberlétre rázza. Nos hát itt korán kell a küzdőtérre a gyógyforrások körül csatarendbe sorakozni az egyetlen karlsbadi fegyverrel, a vizivásra készített — 210 grammos — serleggel, mely a legtöbb ellenfélnél szíjról függ le; ugyan s megeshetik, hogy eliszszák előle.

Már 5 órakor élénk a kut környéke; a collonádban ember ember hátán tolong s járják a libamarsot, míg a forráshoz érnek, hol szökeszemű, csinos leányok átveszik a kézben tartott poharat, megtöltik, visszaadják bájos mosoly kíséretében, mintha jó egészséget hozzat akarnának mondani.

A pódiumon pedig a savanykás melegviz által elővarázsolt hosszú képek rendes állapotba hozása végett valami zenekar-féle rontja a levegőt kegyetlen virtuozitással recsegetve a trombitát.

Mikor először pillantám meg őket,

ijedtemben a kalaphoz nyultam, hogy köszönjek, hisz' ez mind elegáns ur, aranyóra lánczcal és czilinderrel; de láttam, hogy a többi rájuk se néz, én is felbátorodtam s nem köszöntem. Egyikük — nem mondom meg, hogy mily szerszám van a markában — a hasonlóság alapján szörnyű zavarba hozott; a tek. Szerkesztőség egyik tagja, ha czilindert nyomna fejébe s kissé rendbe szedné külsejét, a felfedtetés veszélye nélkül pótolhatná; — sőt ha nem tudtam volna bizonyosan, hogy a mézes-heteket nem itt s nem ily minőségben szokták tölteni, meg mertem volna esküdni, hogy a fő-szerkesztői zsarnokság terepszemlére küldte ki álnéven a szerkesztőség még talán leggyorsabb járasu lábball rendelkező tagját.

De nem az, tehát jöhet jó Szerkesztő Ur, nem lesz ki elárulja, mert a jó reménység fejében én hallgatni fogok.

De aztán jöjjön ám! Hozzon magával egy kis szerkesztőségi melegét is, innét majd lehet viszonzni egy kis esővel, meg hűvössel, ha ott nem volna.

Isten velük! A viszontlátásra

Feszeky.

UJDONSÁGOK.

A vízi sport vége.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Valami szokatlan utazási mód az, a mikor 8—10 uri ember, maga által kombinált vízi eszközzel neki indul a . . . mint rosszul s talán viczezesen írják: a Fekete tengernek. — Azonban most miután megtettünk vizen 600—700 kilométert, igazán saját kombinált csónakunkon, látjuk, hogy az nem is olyan bolondság!

Sok ethnographiai, sok szociális és sok közgazgatási furcsaságot láttunk.

Utunk akár Afrikában is történhetett volna, a mennyiben p. u. a Körözs partján végig Nagyváradtól—Csongrádig sivar, kietlen partvidéken mentünk, sem kis község, sem nagy város, sehol a közelben, a hol pedig mégis megkíséreltük gyalog a nagyobb községekben ebédelni, vagy bevásárolni, akár angolok is lehetünk volna, olyan borsos árakat számítottak.

Változtak a viszonyok a Tisza mentén, a hol a parthoz közel sőt a part mellett már

Ha egy oroszánba hat éles golyót menesztenek, nem jajdulhat fel rettenesebb fájdalommal, amilyennel ez a szíven talált hatalmas szép ember felkiáltott:

— Miért ne! Akarom az okot is.

— Istenem! — sóhajtott a lány.

— Nem ér az semmit! Soha sóhajtozunk! Nem tudom, kinek szállhat el több sóhaja: nekem-e vagy magának? Oh, de ez is privát ügye mindkettőnknek, ugy-e bár? Nos, hát legyen szíves még ezt a kis közös ügyet tárgyalja le velem. De hamarosan! . . .

Türelmetlenkedett, sietett megindni mindent. Mintha a rosszat a legkésőbbben is nem elég korán tudnók meg.

A leány erőt vett gyöngeségén; megacézolta lelkét az erős akarat. Most újból azt érezte legintenzívebben, hogy: neki ezt az embert szeretni nem szabad. A nagy lélek tragikumában rejlt fensőbbeséges megnyugvással kezdett szólni. Megható lemondással, mint akinek nincs vesztési valója már több; szelid komolysággal, mintha csak a jóságos anya beszélne az ő szép nagy fiához.

— Ha én jelölném meg az utját, nagyon szépen jelölném meg. Illatos, rózsás volna ez mindvégig és örök nap sütné reá . . . Menjen vissza oda, ahonnan hozzám jött. Mindent megbocsátó nagy szerelemmel, bizó lélekkel várja ott valaki. Az a lány majd meghal magáért . . . Tegye boldoggá, boldog lesz maga is! . . .

Csalódottan, keserűen, de megváltoztathatlan határozottsággal mondta a férfi:

— Ha oda vissza akarnék menni, nem jöttem volna ide. Nem kereshetem ott azt, amit csak itt tudok megtalálni . . . Nekem csak maga kell! . . .

Most már a régi energikus, büszke leány volt, de a hangjában még ott volt a kérés, figyelmeztetés.

— Gondoljon csak vissza a múlt időre. Hol, mikor ismerkedtünk meg? Ugy-e, egy barátnőmnél, — a nevét tán ne említssem — s épp abban az időben, mikor annak legtüze-sebb udvarlója volt. Később tán hült egy kicsit, de az összeköttetést mind máig fenntartotta. S nem állok jót érte, hogy ma is nem sugott valami észbontó szót annak a hiszékeny lánynak a fülébe. Mert a teremtés urainak szörnyen tetszik, hogy a gyöngeséget össze tudják törni. A maga érzelmi váltakozása formálta azt a lányt. Ha gyöngéd, meleg volt hozzá: ujjongott a boldogságtól, ha tartózkodó, hideg volt: majd meghalt a fájdalomtól . . . Ennek a szegény gyermeknek minden érzését, gondolatát ismertem. Ismerte maga is. Csak játszott vele? . . . Annak nincs rajtam kívül senkije. Én vagyok neki mindene a világon. Hogy gondolhatja azt, hogy én is megcsaljam? hogy gondolhatja azt, hogy megrabolja legyek annak a bennem, mint Istenében bizó ártatlan léleknek? . . . Az a szerencsétlen lélek már félig halott, mehet utánna a test

is, ugy-e? De én életet öntök a lelkébe és nem engedem elpusztulni a szép, fiatal testét sem . . . Miért vett éppen engem utána a sorrendben? — folytatta egy itélő bíró szigorúságával. — Engem lássa, kikerülhetett volna. Ha azt a lányt ott hagyta, hogyan híhetnék én a szerelmének? Én, aki hinni éppen nem tudok. Így ismer hát: hogy egy szóra lealacsonyul lelkem, megcsalom szegény kis barátnőmet és karjaiba omlok? Vagy csupán a becsületérzésem akarta próbára tenni? Ne felejtse: nálam a szerelemnél szentebb a becsület? . . . Abból vett bátorságot, hogy barátságos voltam? Ugy néztem mindig, mint egyetlen barátnőm talpig derék, lovagias és nemes szívű udvarlóját. Mint olyan udvarlót, kiből férj lesz. Nem mondtam, hogy meg vagyok sértve, amiért a barátság erős lánczát szét akarta köztünk zuzni, mert ha beváltja barátnőmnek magához való reménységét: továbbra is barátja akarok maradni.

— Nem barátságából vettem bátorságot! — mondta a férfi sötéten, elszántan, mint akinek nincs több ütőkártya a kezében, de vakon bizva a szerencsében, megkockáztatja a nyereséget. — A lelkem hatalmas érzéséből vettem, mely a sir széléről is magához fog vonzani . . . Ki tehet arról, ha egy tapasztalatlan leányszív a gyakori találkozásokból, banális diskurzusból, kötelezőszerű udvariasságokból mesterségesen szitott, tulerős fantáziával légvárakat építget . . . Es legyen azért

találtunk községet, a hova ha betértünk, szives magyaros lsten hoztall fogadtak.

Sőt itt Szeged csolnakos egyletét kell kiemeltnünk, a hol szives magyaros vendéglátással fogadtak s a hol másfél napot töltve megnéztük a város nevezetes helyeit s örömmel láttuk, hogy Szeged egy kulturális, kereskedelmi, mint politikai szempontból hazánk második városa, sőt kell hogy azzá is legyen.

Szegedről lefelé már a Csolnakos-egylet által adott utasítással evezünk, a minek igen sok hasznát is vettük.

Szegedtől—Zentáig evezünk, a hol pihenni kiszálltunk s egy szives magyar által a Magyar király vendéglőbe kalauzolva, kellemes estét töltöttünk, tamburás zenekar mellett jól vacsorázva.

Itt jött a társaságunkhoz Vuits birtokos, ki látva, hogy egy kiránduló társaság ül egyedül, bemutatkozott és szives bácskai vendéglátással hitt meg vendégeit.

Hozzá csatlakozott a Dunagőzhajós társaság zimonyi főbiztosa, a ki szeretetreméltóságával még Vuits urat is felülmutta s a ki fekete kávéra hívta meg a társaságot magához.

Ördög urnak hívják, de angyali szivességgel volt irántunk. Különbön rokona a mi Sasunknak (Sas Edéné ő nagyságának nagybátyja) s miután ígérte, hogy Nagyváradra ellátogat, reméljük, hogy szivességét viszonzhatjuk.

Ejjel fél 12 órakor indultunk szép holdvilágos időben tovább s nyolcz-tíz kilométert haladva kaptunk egy kis éjjeli zivatart, szelet és záport, úgy hogy muszály volt partot keresni, s egy sivár szigeten sátrat verve, mégis megvoltunk védve valahogy, bár a szunyogok milliói marták, csipték a társaságot.

Elesigázva reggel 4 órakor tovább folytattuk a hajókázást s d. u. 7 órára Török-(Uj)-Becse alá értünk, ahol is fogyatékán levő muncziókat kellett kiegészíteni.

Ezzel elég idő telt el, mi azonban este is neki indultunk, bár sötét fellegek mutatkoztak az égen.

Csakugyan alig haladtunk másfél kilométernyire, a midőn hirtelen elementáris erővel tört ki a vihar s bizony a parthoz vert volna, ha egy Magyar Tengerhajózási társasági hajó utunkba nem akad, s a hova szivesen hívott annak kormányosa.

Itt kötöttünk ki, a hol is Jaczkovits András kormányos által szivesen látva kaptunk az ő szűk kabinjában, igazi hajós szives látást.

— Dr. Kazay megkésztette a rántottát, theát, s ezzel megvendégtük a hajóst és családját s úgy éjjel tájban a hajófenékben pokróczokon — kellemes holdvilág díszítése mellett pihentük ki a vihar és az ut fáradalmait.

Hajnali 4 órakor indultunk tovább s d. u. 5 óra tájt Titelbe értünk a Tisza végpontjára, a hol a várost megnéztük és pár órát pihentünk — zen 176 km-tért 3 óra alatt 27 órai evezéssel tettük meg.

Titeltől este tovább indultunk s egy hármasszigeten töltöttük sátrunk alatt az éjszakát.

Reggel hat óra tájt értük el másnap 22-én a Dunát, olyan nagy hullámverés és szélvihar között, hogy igazán életveszélyes ut és kísérlet volt.

Sehol, sem közel, sem távol egy csolnak, csak a tengernek látszó víz közepett hanykolódott a mi dióhéjunk, de hál Isten, 2—3 órai hullámzás után a Duna megemberelte magát, s elég kellemes és szép utunk volt Zimonyig, hova 22-én délbe érkezünk meg. — Mindjárt a kikötővel szemben jó szerb vagy horvát nemzeti vendéglőt találva, jól ebédeltünk, s délután kérdezve a dunai viszonyokat, lekellett utunk tovább csolnakon való folytatásáról mondanunk, mivel a viharok mostanában a Eaná mindennaposak.

Tényleg d. u. egy 4 óra tájt hirtelen kerekedett egy valóságos kis tengeri zivatart, úgy hogy minden vízi jármű menekült a partra.

Muncziókat tehát az összegyűlt horvát testvérek közt kiosztva, csolnakunkat leszereltük és holnap folytatjuk gőzhajón utunkat Orsováig.

Furcsa viszonyok vannak itt, hogy szeliden fejezzük ki magunkat, a magyarokat nem szeretik, gúnyolják, nevetik, a hivataloknál beszélnek velünk ha akarunk bármilyen nyelven, talán hontentőttül is, csak magyarul nem.

Biz ez szégyenletes állapot és sem a magyar prezstizst, sem a magyar állam erejét nem bizonyítja.

Különbön sem időnk sem terünk nincs ezt most itt fejtegetnünk. — Majd otthon elbeszéljük s talán meg is írjuk.

Üdv a távolból, a csaknem ellenséges Zimonyból.
A kiránduló társaság.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Személyi hir. *Nátafalussy* Kornél kir. tan., tankerületi kir. főigazgató hosszabb tüdülésre a Félix-fürdőbe utazott. Távolléte alatt dr. *Bozóky* Alajos kir. kath. jogakadémiai igazgató helyettesíti.

* **A nagyváradi kamara és az önálló vámterület.** A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák ez évben Debreczenben tartják meg kongresszusukat, s egyben a debreczeni kamara palotájának házfelavatási ünnepélyét. A kassai kereskedelmi és iparkamara mozgalmat indított, hogy ez alkalmat használják fel a kongresszusra összegyűlt kamarák s demonstráljanak az önálló vámterület mellett. A terv szerint a házfelavatás után az első napon csak az önálló vámterület felállításának ügyét tárgyalnak s együttes feliratot küldenének a miniszterhez. A kassai kamara e tárgyban hozzájárulásra kérte fel a társakamarákat. A nagyváradi kamara elnöksége már foglalkozott a megkereséssel. A demonstrációt nem helyesli, mert attól nem vár eredményt, s üdvösebbnek tartja, ha a kamarák minden demonstráció nélkül lépnek fel az önálló vámterület érdekében.

* **Temetés.** Megható részvét mellett helyezték örök nyugalomra *Szabó* Ödönt, a helybeli papnövelde jeles növendékét. Az oly korán elhunyt ifju egyike volt azoknak, kik ezúttal azt tüzték ki, hogy egyedül Istennek és embertársaik üdvének hű, buzgó szolgálói legyenek. Erre törekedett ő is, de gyenge szervezete kór támadta meg s hosszú szenvedés után végre is győzedelmeskedett rajta a halál. Vele együtt pedig sirba szállt egy öreg, özvegy-asszony minden reménysege . . . A nagykörözs-utcai gyászház udvarán felállított ravatalt, — melyet elborítottak a pályatársak, rokonok s a megtört anya koszorui — megtörve állottak

a felelős? Hisz ilyen czimen minden nő, kivel életemben beszéltem, hűtlenséggel vádolhatna. Miért nem fantazirozott maga is? . . . Hiába, megmondtam: én magát szeretem már régóta; azt hiszem az első érzése is szivemnek magáért fakadt. Könyörüljön rajtam: mondja, óh mondja hogy szeret! . . .

Kemény tusa folyt a leány lelkében. Szerette volna ezt a lángoló, forró, üdvöt adó szót odakiáltani, de látta maga előtt elhagyatott kis barátját, halavány arcocskáját, a hogy a szenvedéstől árnyékos, kétségbeesett, kapaszkodó reménységgel megtört szemében, rátekin. Szinte simogatta gondolatban szeretetével a szenvedőt és nem vette észre, hogy épp ebben a pillanatban mekkora mértékben sajog az ő szive is . . .

Mintha a követelő, kiáltó belső szóra felelné, s mintha zokogó kis barátja fájdalmát vigasztalná, csöndesen mormolta:

— Nem! Nem vagyok rá képes! Az én édes kicsi barátom élete árán nem vásárolhatom meg boldogságomat. Meghálnék az első esőktől . . .

A férfi nem értette biztosan szavait; türelmetlenül, mohón, lázasan kérdezte:

— Szeret? Oh mondja, szeret! — De hogy nem felelt emez semmit, egy kis büszkeséggel, egy kis évdődéssel vetette oda:

— Vagy ez is privát ügye s nem számol róla?

— Nem! — hangzott keményen a válasz.

Sértődötten felelt a férfi:

— S mindez csupán azért a lányért?

— Azért! — keményen, erősen, büszkén összevillant tekintetük. Tán ez volt a legnehezebb mérközés.

Még egyet akart tudni a férfi. Remegő hangon kérdezte:

— Ha ez a leány nem volna barátja, akkor is így beszélne? Elutasítana?

Ránézett a lány nagy, őszinte szemével és lassan, csaknem tagolva a szókat, mondta:

— Nem. Akkor másképp beszélnek.

— Oh, hát szeret! — ujjongott a férfi. — Enyém lesz, enyémnek kell lennie! . . .

— Nem! — felelte összeszorított fogakkal. Határozott, tompa esése volt hangjának, mint a koporsóra dobott nehéz rögnek. És egy könny-csepp hullott le szeméből.

— Ez utolsó szava?

— Legyen ez . . . De várjon: szeresse, óh, szeresse őt! . . . kérte összekulcsolt kezekkel a lány.

A férfi odament hozzá. Meghajolt alázattal e lélek nagysága előtt. Mindkét kezét megcsókolta reszkető ajkakkal, mint a hívő csókolja a Szűz Anya megszentelt köntöse szegélyét. Megcsókolta volna a lábnyomát a porban is. Erezte, hogy e percben szereti leghatalmasabban, menten minden érzéki vágyakozástól, megtisztult, eszményi szerelemmel.

— Ne felejtse el: magát szerettem mindig és szeretni fogom örökké. Amíg élek mindig.

Bámulom hősies lelkét, tisztelettel alázodom a földig előtte! Ilyenre is csak maga képes! . . . — Meghajolt előtte mélyen, mint egy szentkép előtt. És emelt fővel, lassan, csöndes léptekkel, mint aki súlyos terhet visz magával, de büszkén, mint egy spanyol grand, neztelenül ment ki a szobából, óvatosan, vigyázva téve be maga után az ajtót, mintha félne, hogy felkölti az édesen szunnyadót.

Es az ezüstös éjszakában egy ember ment sötétben, komoran, mint egy nagy, sötét égitestnek a földre vetett imbolygó árnyképe.

A leány meg összeesett a karosszékekben, mint egy összetépett csipkefelhő. Szívére szorította reszkető, fehér kezét és megdermedve maradt, szétzuzott lelkével. Most már egyetlen könnycsepp sem fakadt érzéketlenné vált szívéből.

Majd, csak később, hosszú idő után, tán úgy hajnal felé mozgolódott egyetlen kis érzélem szívében. Halavány sugara elég volt arra, hogy vigasztalást, gyógybalzsamot hintsen élet-társává szegődött nagy, sötét bánatára.

Hogy a maga lelkét összetörte, azzal nem törődött. Hanem, hogy nem tántorodott meg, hogy mindvégig erős tudott maradni a nehéz harcban, mint a sebektől vérző, tántorithatlan katona, hogy kis barátját nem csalta meg: ezért az óriás fájdalomban megnyugvást talált.

S hogy hálát adjon a győzelemért, fohász-kodva borult imázsamolyára.

körül a bánatos anya, testvérek, rokonok, itt vakációzó pályatársai, továbbá a papság köréből **Fetszer Antal** kanonok, **Szemethy Géza**, **Lopusny Gyula**, **Mayer Antal**, **Kledorfer Lambert**, **Heilinger József**, **Brém Lőrincz** s továbbá nagyszámu közönség. A szertartást **Grócz Béla** prépost-kanonok végezte infulával, **Halász Gyula** lelkiigazgató, **Lindenberger János** theol. tanár, **Pálffy Béla** főreál isk. hittanár, **Tóth Lajos** papnöveldei tanár, **Kampell József** káplán, **Zsák Adolf** végzett papnöv., **Horváth József** az esztergomi fő egyh. megye papnövedéke, stb. segédletével, melynek megtörténte után megindult a gyászmenet a központi sírkertbe. A temetést **Germán Károly** keresztény temetk. vállalata rendezte.

* **Athelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter **Pazár Kálmán** főreáliskolai tanárt Nagyváradról Czeplétre helyezte át.

* **József főherceg és a fekete-sárga lobogó.** A honvédszázároknak Abán rendezett löversenye alkalmával József főherceg újabb jelét adta magyarbarát érzelmének. A löversenyterén külön emelvény volt a közönség tribünje mellett a főhercegnek. A tribün egyik oldalán a magyar trikolor, a másik oldalán a fekete-sárga zászló díszítette. Mikor a főherceg **Zichy Jenő** gróffal és hadsegédével megérkezett, a gróf meglátva a fekete-sárga lobogót, így szólt:

— Kár, hogy ez a zászló félreértésre fog alkalmat adni.

A főherceg helyeselte a magyar gróf aggályait és levétette a fekete-sárga zászlót. Így is maradt ez az első két futam alatt, amelynek végével a főherceg kíséretével lement a tribünről. A harmadik futam végével visszatértek a tribünre, de ekkorra már fennlegett a fekete-sárga lobogó. **Zichy Jenő** gróf rögtön észre is vette a zászlót és megkérdezte, hogy ki tüzte azt újból fel. Azt mondták neki erre, hogy egy polgárember tüzte fel újból abban a hiszemben, hogy a zászló véletlenül esett le. **Zichy Jenő** jelentést erről a főhercegnek, aki talán kissé kelletlenül felelt:

— Ha már újból feltűzték, hagyjuk most már, mert ez is félreértésre adhatna okot.

Erdekes különben az is, hogy a Gotterhalte után, amely persze a közönségre lehangolólag hatott, a k tona-zenekar a főherceg egyenes utasítására a magyar Hymnuszt játszotta, melyet a **Rákóczy-induló** követett.

* **Térzene.** A Széchenyi-téven ma d. u. 6—7 óra közt a 37. gyalogezred zenekara játszik, este pedig cigányzene lesz.

* **A debreczeni M. A. V. üzletvezetőséget feloszlatják.** Régen hangoztatják, sokat beszélnek róla, hogy az államvasutak üzletvezetőségeit s ezek között a debreczeni üzletvezetőséget is megszüntetik. Eleinte még maguk a vasuti tisztviselők is közönyösen fogadták az elterjedt híreket, amíg végre komolyabb formában került a fontos kérdés forgalomba s ma már félhivatalos lapok erősítik meg, hogy nemsokára vasuti minisztérium lesz, az üzletvezetőségeket megszüntetik és helyettük öt igazgatóságot állítanak fel. A félhivatalos hír ugyanis kétségszövegvesenlyen világossággal tárja fel az eddigi megállapodásokat és tudtul adja, hogy a jelenlegi üzletvezetőségek megszüntetése után a mostani vasuti központi igazgatóságot pórosz mintá szerint öt kerületi igazgatóságra osztják, **Budapest, Kolozsvár, Miskolcz, Temesvár és Győr vagy Pozsony székhelylyel.** Bennünket ez annyiban érdekel, mert Nagyvárad eddig a debreczeni üzletvezetőség körébe volt beosztva.

* **A jádvolgyi kirándulás.** A szombaton induló expedícióhoz minden előkészület megvan tve, sőt a rendezőség még arról is gondoskodott, hogy a résztvevők az ut és a vidék szépségein kívül kellemes meglepetésben is részesüljenek. E helyütt arra kéri fel a résztvevőket, hogy szombat déli 12 órára mindnyájan jelen legyenek az állomáson, hogy a jegyek vétele és a beszállásolás körül fennakadások ne legyenek.

* **Millió bürzevesztéség.** Hódmezővásárhelyről kapjuk ezt az épületes okulásra méltó bürzetörténetet: Néhány hájas, vastagnyaku hódmezővásárhelyi gazdának nagyon megnyult a képe az utóbbi napokban. A bürzén játszottak — paraszt észszel. Hirtelen akartak sokat harácsolni és vége az lett, hogy a millió koronát is meghaladó összeget fizetnek most a különbözetért. Több gazdag vásárhelyi gazda állt össze még a mult évben, hogy majd a bürzén játszanak. A veszedelmes szenvedélyt B. Adolf vásárhelyi gabonakereskedő keltette föl hennök és alapos a föltevés, hogy a bürzén a tudatlan magyarokat egyszerűen becsapták. Nem az első, de nem is utolsó eset ez. Sok vagyonos embert fosztottak ki már a bürzén. Sajnos, nem igen tanultak a más kárán a vásárhelyi atyafiak sem, akik most tönkre jutottak, sőt sokan kezükbe vehetik a koldusbotot is. A millió bürzevesztéségnek áldozatai lettek **Varga Nagy István**, aki állítólag 220 ezer koronát, **Juhász Sándor**, aki 60 ezer koronát vesztett, azonkívül tetemes összegeket vesztettek **Csáky Sándor**, **Pál József** és még számosan. Nem minden furfang nélkül mentek bele a veszélyes játékba. Mondják, hogy a törzsgomba föllepésének híre is azért került oly tulzott, szunyogból elefánttá fölfújt formában a nyilvánosság elé. Így akarták volna felszökettetni a buza árát. Ezért kaszáltak le éppen ez érdekeltek 8—10—4—5 hold buzát, a mint a rossz helyek mondják. Mert köztudomásu tény, hogy az idén éppen Hódmezővásárhely határában a várakozást is fölülmulta. Így hát nem ütött be a képzelt ternó és most fizetnek a vásárhelyi magyarok, mint a köles, millió koronán felül. Ebből tanulhatnak az 6 kárunkon mások és ne menjenek a jégre. Beszélnek, hogy a cziviseket úgy csapták be, hogy eleinte nyerni hagyták őket. Néhány rongyos ezer korona árkülömbözetet nyertek is, a mitől vérszemet kaptak. Ebből is kitétszik, hogy a család nem a magyarnak való mesterség.

* **Nagyvárad tanár a finnek között.** Említettük, hogy a nagyvárad felső kereskedelmi iskola jeles tanára: **Bátory Ferenc** hosszabb külföldi tanulmányutra indult. Az előbbi években bejárta Olasz-, Németországot, Franciaországot; Párisban hosszabb ideig lakott is. Most Európa északi részét választotta tanulmányutjával. Az elmúlt hó végefelé indult utra s azóta bejárta Dániát, Norvégiát, Svédországot s e hónap közepe táján Finnországba ment. A nevezetesebb városokat, köztük **Helsingforst** tekintette meg. Finnország középpontján: **Iyvaskyläben** több napi pihenőt tart. Innét küldte értesítését. Ez egy kis város; a házak mind fából vannak építve. Amíg a szegény lakosság fakonyhókban (pritti-ben) laknak, jobbára úgy, mint nálunk a legszegényebb oláh nép, együtt az állataival. A vagyonosabbak lakása emeletes faház, fa ablakkal, modern berendezéssel, fürdőházakkal. A kiváló tanár pár nap mulva folytatja útját tovább északra, Oroszországba.

* **Hangverseny a Félix-fürdőben.** **Brocken** Béla kiváló zongora művész e hó 29-én d. u. 5—7-ig a Félix-fürdőben hangversenyt rendez, melynek sikeréhez a kitünő művész mester játékán kívül közönségünk ismert kedveltjei is hozzájárulnak. Nem csoda tehát ha általános az érdeklődés és városunk intelligenciája teljes számban fog részt venni a fényes sikerűnek ígérkező hangversenyen, melyre I. hely ára 1 korona, II. hely 60 fillér.

* **Frigyes főherceg életveszélyben.** Frigyes főherceg pozsonyi hadtestparancsnok szerdán reggel 6 órától déli fél 12 óráig szemlét tartott a Trencsénben állomásozó 71. számú császári és királyi gyalogezred fölött. A szemle befejeztével a főherceg a pályaudvarhoz hajtatott. A főherceg szalonkocsija már készen állott egy mellékvágányon. Esetleges eltolódások, szélvihar és hasonló eshetőségek ellen a kocsik hátulso kerekeihez fahasáb volt fektetve. Mikor a Budapestről délben 12 órakor érkező gyorsvonal közeledését jelezték, a főherceg beszállt a szalonkocsiba és várta, hogy kocsiját a vonathoz kapcsolják. A gyorsvonal a mellékvágányra terelgetvén át, folytonosan hátrálva, óvatosan közeledett a főherceg kocsija felé, amelynek a kerekei alól elfelejtették a fékező gerendát eltávolítani. Az összeérés pillanatában a szalonkocsi nagyot zökkenve, hátulso kerekeivel átugrott a fahasábon, a nehéz kocsi megingott és annyira oldalt hajlott, hogy majdnem felborult. A közönség ijedten kiáltott fel, látva a komoly veszedelmet, amelyben a népszerű főherceg forog. Szerencsére nem történt semmi baj, a nehéz kocsi megtartotta egyensúlyát és ismét visszazökkent a vágányba. A főherceg a válságos helyzetben nyugodtan ülve maradt és következő perczben a gyorsvonalat már vágatva vitte Tátrafüreden nyaraló családja körébe.

* **Az orosz templomot átalakítják.** Nagyvárad legrégebbi templomát, a Széchenyi-téren levő kis gör. kath. ruthén templomot alaposan átalakítják. Az eddig festetlen deszka mennyezetet díszesen renoválták s kifestették, az egyszerű meszelt falak át vannak festve márványutánnal, a dísztelen chorust szintén átalakították, az egész templom kopott téglalapzata helyett beton rétegre mozaikot alkalmaznak. Az óskori egyház, amely valamikor r. kath. székesegyházzal szolgált, az átalakítás által csinosan fog kinézni. Az átalakítást b. e. dr. **Schlauch Lőrincz** bibornok-püspök, mint kegyur már korábban rendelte el a saját költségére. Az átalakítást **Ditz Mihály** plébános személyes felügyelete alatt végzik.

* **Miniszteri kiküldöttek városunkban.** A szegény elhagyatott teremtek hatósági védelme körül tett intézkedések megvizsgálását rendelte el legutóbb **Szell Kálmán** miniszterelnök. A vizsgálatnak — mely egész országra szól — vezetésével **Bosnyák Zoltán** osztálytanácsost a gyámügyi közgazgatás vezetőjét bízta meg. Közreműködik a vizsgálatnál **Karsay Sándor** dr., a gyermekvédelmi főosztály tagja. A belügyminisztériumi kiküldöttek városunkban tegnap reggel 9 órakor kezdték meg a vizsgálatot, a rendőrhatalóság szegény- és kórházi ügyosztályánál. A kiküldöttek délelőtt **Kámler Károly** polgármestert is felkeresték, tudomására hozva a vizsgálatnak folyamatba tételeit. A vizsgálat, mely minden egyes ügyre külön kiterjed, 4—5 napig fog tartani.

* **A czeruza titka.** Mindig akad valami statisztikus, aki nevezetessé akar lenni egy eredeti ötlet által. Egy angol statisztikus példaul némrégiben annak a kérdésnek óhajtott a végére járni, hogy vajjon hány szót lehet leírni egy közönséges czeruzával. Vett hát egy czeruzát, megfaragta és másolni kezdte vele **Walter Scott** **Ivanhoe**-ját. A 95,608-ik szónál abba kellett hagynia az írást, mert olyan kicsire kopott le a czeruzája, hogy nem lehetett már használni. Egy másik statisztikus nem tartotta azonban kielégítőnek ezt az eredményt, kapta magát, vett egy czeruzát, lefaragta és másolni kezdett valamit és négyszázezer szóig vitte. És ötvenkilencszáz kellett lehegyeznie a plajbászát.

* **Eltűnt ifju.** **Szabó Károly** peczeszöllösi lakos István nevű 18 éves fia már hetekkel ezelőtt eltűnt a szülői háztól a nélkül, hogy szüleinek egy szót is szólt volna elhatározásáról. Minthogy mindezeideig nem került meg és senki sem tud róla felvilágosítást adni, a szülők kérelmére az alispáni hivatal elrendelte az eltűnt ifjunak köröztetését.

* **Arató ünnepély Hosszupályiban.** A Darányi miniszter által mult évben, a szociálizmus ellensúlyozására ajánlott arató ünnepély rendezése megfelelő viszhangra talált Hosszupályiban a Brüll-féle uradalomban. Az érdem oroslánrésze a köztisztviselőket és közkezdveltségben álló kitűnően képzett főtiszté, Szücs Ödön uradalmi tisztartót, aki ezen 6000 kat. hold területű birtokot a mai kor előhaladott gazdasági színvonalára emelte. A termésviszonyok a mult évhez képest egy % javulást mutatnak eddig. Az uradalmi intézőség az érdem, hogy itten cselédekkel, aratókkal, szociálisztikus érületű munkásokkal baj nincs. Az intézőség elismerését akarván kifejezni a munkásokkal szemben, a belső majorbeli aratók részére, kik szerdán fejezték be nehéz munkájukat: arató ünnepélyt rendezett. A külső majorbelieké később lesz megtartva. Résztvett 75 pár arató és páronként kaptak egy-egy tál gulyáshúst, 2 kalácsot, 1 1/2 liter bort. Az uradalmi erdőben holdvilágos estén lefolyó ünnepély szép látványt nyújtott. Vacsora után a fáradt aratók feledve a két heti nehéz munkát, jó kedélyvel tánczra perdültek vig muzsika mellett s a késő órákig járták változtatva a lassú és frisset. A falu intelligenciáját is meghívták ezen első arató ünnepélyre és pompás terített asztal mellett vettek a felebaráti szeretet ezen gyakorlati megnyilatkozásában részt. Jelenvoltak: Szücs Ödön és neje, Szemes Arpád és neje, Kovács Gyula és neje, Haiász Lajos és neje, özvegy Reiter Lajosné, Reiter Daunka, Kubik György, Szárióry Dezső, Pinczésy Adolf és neje, Leviczky György és családja, özvegy Semssey Jánosné, Horváth Józsefné, Szabó Béla és neje stb. Toasztot mondtak Szücs Ödön urad. tisztartóra, az egész intézőségre. Az aratók a legszebb rendben a lakoma után előlépve, az intézőség előtt megköszönték a vacsorát és szünni nem akaró éltetések között vonultak otthonukba.

* **Névváltoztatás.** Hencsirek István zene-tanár vezetéknévét Hegedűsre változtatta.

* **Tüdővérszel fertőzött fővárosi gimnázium.** A budapesti hatodik kerület, lovag-utczai állami főgimnáziumról megdöbbentő adatokat árul el az intézet értesítője. Az iskolaorvos hivatalos jelentése konstatálja azt a megdöbbentő tényt, hogy az iskola valóságos táplálója a tüdővész bacillusainak. Maga az iskolaorvosi jelentés így nyilatkozik az intézet egészségügyi viszonyairól:

Egészségügyi viszonyaink a ragályos bajokat tekintve, dacára az iskolaépület rendkívül egészségtelen és ezélszerűen voltak, tűrhetőnek mondhatók, a mennyiben kanyaróban egy és vörhenyben szintén csak egy tanuló betegedett meg.

Egészen másképpen állnak a tüdőcsucs-huruttal, mintán az e bánatalom körül szerzett tapasztalataim szomorúnak nevezhetők. Az előbbi évekhez viszonyítva a tüdővérszek száma növekedést mutat. Ennek legfőbb oka, a már általam oly sok ízben hangoztatott egészségtelen és a tüdővész bacillusainak valóságosan tápláló szolgáló iskolaépület. Míg e nagy és égető hibán segítve nem lesz, az egészségi viszonyok javulása helyett éppen ellenkezőleg azok romlása várható.

Dr. Tóvölgyi Elemér,
gége- és belgyógyász

Az értesítőben adott statisztikai kimutatásait az intézet tanulóinak megbetegedési eseteit nem részletezi. Csak annyit mond, hogy az intézet összes 464 tanulója közt 1334 megbetegedés történt. Ez a szám elég tekintélyes. De önmagában nem nyújt kellő felvilágosítást, mert nem ad számot a megbetegedések mine-

műségéről. Ezért fokozottan aggodalmat keltő az iskolaorvosnak az általánosságban tett megjegyzése, hogy a tanulók közt a tüdővérszek száma növekedést mutat.

* **Beleöltö magát a kutba.** Stahl Frigyes bécsi születésű 40 éves nagyváradi lakos, zongoratanító (nős, 3 gyermek atyja) tegnap virradóra Várház-utca 30. sz. alatti lakása udvarán levő kutba ugrott és ott fulladt. Hajnali 4 órakor akadtak reá a házbéliek. A szerencsétlen ember teljesen levetkőzött a kut szélén és úgy ugrott bele. Nincs kizárva annak eshetősége, hogy az agylágyulásban szenvedett ember talán lefeküdni akart, de a kutat (alacsony peremű tálkolmány) az ágyával téveszthette össze. Ezt az eshetőséget a rendőri sajtóiroda tartja valószínűnek. A hullát a rendőrség a lakásán hagyta, a hontét temetik.

* **Villámcsapás a villamos kocsi-kba.** Szatmárról írják, hogy ott az utolsó zivataros napokban egymást érték a villámcsapások. Kedden kétszer ütött le a villám a városban, tegnap pedig a villamos kocsi-kba csapott bele. Az egyik villamos kocsi a piacon állott tele utasokkal, a kik jobbára a felhőszakadás elől menekültek fel, a midőn iszonyu csattanás rázkódtatta meg a levegőt és a kocsi-kba csapott a villám. A kocsi nagyon megrongálta a menykő, de az utasoknak a nagy ijedségen kívül nem történt bajuk. Nyomban azután egy másik villamos kocsinak a vezetékébe ütött be a villám és ez a kocsi is összerongálódott. Ugyancsak szerdán délután történt, hogy mialatt a Szamoson készített két uszodában javában fürödtek, az egyik uszoda kosarába beleütött a villám, nem kis rémületére a fürdőzőknek. Ugyanakkor kint a vásártéren egy tehenet ütött agyon a villámcsapás.

* **Lopás.** Kellemetlen meglepetés érte a Diósi Ignác fia Lajos fakereskedő cég hivatalnokait tegnap reggel, mikor a Nagypiac-téren levő üzlet irodáját kinyitották. Ugyanis előtte való napon a szellőztetés céljából kinyitott ablakot éjjelre is nyitva felejtették, mely alkalmat felhasználva egy eddig még ismeretlen mákvirár, bemászott az ablakon az iroda helyiségbe s onnan 40 kor. értékű bélyeg, egy irodai kabátot, egy piros szegélyű K. E. betűs asztalkendőt és egy ezüst kanalat emelt el. A rendőrség megindította a nyomozást.

IRODALOM.

Rákóczi Ferencz hamvainak hazaszállításának eszméjét élénkítette fel a magyar ifjuság. Azóta a 200 esztendő alatt, a mióta messze van e hazából, emlékének megőrzésére még nem történt semmi. Történetírók síráj feljegyzése, verselgetők tavaszi sopánkodása őrzi csak nevét.

Fiatalon maradt árván, apja alig néhány nappal élte túl születését és a gyermek, kire Magyarország legnagyobb vagyona nézett, anyja oltalmára maradt. Ez az anyja Zrinyi Ilona volt. Fejedelmi módon nevelte fiát. Mostoha apja, Tököly hordta magával fiatalon háborúba, legelőször Pozsony ostromához. Midőn anyja Munkács várát védte, ő is ott volt néniével, Juliannával együtt és május 22 én, Szent Ilona napján a fiu ily szavakkal köszöntötte fel vővédő hős anyját:

Inség bilenseit kerülő magyarság,
Egy Munkács várában szorult a szabadság,
Kit egy Zrinyi szívü tartott meg asszonyság,
Hol van s hálát nem adsz az egész magyarság?

További élete is olyan, mint egy költemény, »egy bus elégia«, míg ezt a szép és nagy életet betelítő az idegen föld kolostorában oltárköve.

Róla szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 166. füzeté.

Igazságszolgáltatás.

A koronaügyész és a főügyész véleményezése. Az igazságügyi miniszter rendeletet adott ki, hogy a büntető ügyekben felmerülő vitás elvi kérdéseknek a Kuria és az Itélőtáblának teljes ülésében való eldöntése előtt a koronaügyészség véleményét miképp kell meghallgatni. A rendelet megjelent a hivatalos lapban és egyes pontjai a következők:

1. A büntető ügyekben felmerülő vitás elvi kérdéseknek eldöntése végett tartandó teljes ülésekre a teljes tanács tagjain kívül a királyi Kurianál a koronaügyész, a királyi Itélőtáblánál pedig az illető királyi Itélőtábla mellett működő királyi főügyész is, a vitás elvi kérdés szövegének közlése mellett, meghívandó.

2. A vitás elvi kérdésre alapot szolgáltató ügyek iratait a teljes ülést megelőzőleg legalább három napon át a kijelölendő hivatalos helyiségben a koronaügyész, illetőleg a királyi főügyész is megtekintheti.

3. A koronaügyész, illetőleg a kir. főügyész a vitás elvi kérdésre nézve véleményét a teljes ülést megelőzőleg terjeszti elő.

4. A teljes ülésben az ügyállásnak és a vitás elvi kérdésnek előadói előterjesztése után a koronaügyész, illetőleg a királyi főügyész véleményét és ennek indokolását szóval is kifejezheti.

A teljes ülés további folyamán, nevezetesen az előadói vélemény és az esetleges ellenindítvány előterjesztésénél, a tanácskozásnál és szavazásnál, valamint a hozott döntvény szövegezésének hitelesítése tárgyában tartandó teljes ülésben a koronaügyész, illetőleg a kir. főügyész jelen nem lehet.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: Slenkiewicz Henrik.

51.

— Az életemet nem féltsem, csak az ártatlanságomat akarom megvédeni. Ti ugyan nem itélhettek fölöttem, mert én nemes ember vagyok, akinek a bírám is csak nemes emberek lehetnek. Ti nem vagytok nemesek, hanem parasztok, nem vagytok bírák, hanem gyilkosok, lovagok sem vagytok, hanem pogányok. Tudom, hogy a halál vár reám, de az én halálom lesz az a csöpp, amelylyel kicsordul büneiteknek a kelyhe. Előitem a halál és a kín, mögöttem azonban a köztársaság hatalmas és bosszúja, amelynek az említésére is reszketek, kutyák!

A bátor szavakra senki sem válaszolt. Megdöbbentette a közölkést ez a vakmerőség, de tiszteletet keltett bennök Skrzetuski iránt. A köztársaság hatalmának az említése valóban megborzongatta őket, s úgy tekintettek a kapitányra, mintha nem is volna fogoly. Maga a bég is megcsóválta a fejét. Bátor egy lengyel mormogta és Chmielnickij is így vélekedett. Kivülről most lábdobogás és ordítózás hallatszott. A kivégzés után még több vérré áhított a felbőszült tömeg s ezért új küldöttséget menesztett az urakhoz. A vértől csöpögő, részeg kozákok meghajtották magukat.

— A nép a lengyel követet akarja. Adjátok őt nekünk, hogy ossza ő is a másik két áruló sorsát!

Csarnota helyeselt. Adjátok ki nekik a kutyát! — ordította. Mások másként vélekedtek. Várjunk! Mondották. Végre is követet van dolgunk! Aztán elhallgattak és Chmielnickij döntését várták. A küldöttség szónoka pedig így szólt:

— A tömeg mindenáron a vért akarja, ha nem adjátok ki őt nekik, lát majd maga jön érte!

Skrzetuski már elveszettnek látszott, de Chmielnickij a tatár fülébe sugott.

— A te tatárjaid fogták el a követet: a

fogoly tehát a tiéd. Ne hagyj elhalászni az orrod elől ezt a zsiros falatot. Ő maga is gazdag ember és Jeremiás herceg bizonyára szép váltságdíjat ad érte.

A részeg kozákok egyre vadabban ordítottak. A bég föl pattant helyéről, arca egészen elváltozott, szemei forogva kerekre nyitak, fogait vicsorította, mint valami vadállat, s odaugrott a kozákok elé.

— Ti hitetlen kutyák, ti disznóevők, ti rabszolák, ti iszások, tisztátalan állatok, eltakardjatok, azt mondom! Az én rabszolgámra fáj a fogatok? Hát majd kiütöm valamennyit! — Belékapaszkodott az előtte állók szakállába, tépte, ráncigálta, az öklével az arcukba ütött, végre egyiküket a földre teperte s össze-vissza rugdosta. — Térdre, ti kutyák! Rabszolgaságba hurcoltatlak valamennyiteket, lábam alá tiprom az egész Sicsét, hamuvá égetem a városaitokat, hullákat csinálók belőletek!

A kozákok eszeveszetten hátráltak, az attamanok ijedten halgattak el hatalmas szövetségösök szavára. Noha Basawlukban mindössze hateraz tatár állott szemben tízezer kozákkal, mégis meghunyászkodtak a bég előtt, mert a rettenetes erejű khánnak a képviselőjét látták benne, aki különben jól eltalálta azt a hangot, amely megfélemlítse a kozákokat. A küldöttség ezalatt megérintette a néppel, hogy Skrzetuski testét egyelőre nem téphetik szét. A csöcselék belenyugodott, azzal a reménnyel vigasztalva magát, hogy majd a bég fogja kinoztatni a fogját. Tuhaj bégnek rettenetes hive volt, s most ezer meg ezer török zendített rá arra a nótára, amely a tatár főnök kegyetlenkedéseinek borzalmáról dalolt. A vad danolásnak azonban egyszerre vége szakadt, mert habtől tajtékos lovakon hírnökök érkeztek. A tanácsházba vezették őket, mert leveleket hoztak Chmielnickij számára Csehriából. Chmielnickij föl villanó szemekkel futotta át az írást.

— Uraim! A nagy főhetman haddal küldi ellenünk István fiát! Háborul Kezdődik hát végre a háborul!

Valami meghatározhatatlan zsvaj kelt a teremgen: öröm? rémület? Az attamanok tanácsalau állottak. Ekkor főlegyenesedei Chmielnickijt döngő, parancsoló hangon kiáltott:

— A tiszték menjenek csapatjaikhoz! Oldjátok el az ágyukat a kapuk mellől! Verjétek be a pálinkáshordók oldalát! Holnap reggel indulunk!

Senki sem tett ellenvetést. A főemberek akik eddig hozzászóltak mindenhez, némán hajoltak Chmielnickij előtt és ezzel egészen megváltozott a helyzet. A részeg csöcselékből hadsereg lett, a főemberektől lettek a vezérlő tiszték, Chmielnickij pedig teljhatalmu urként parancsolt mindannyioknak. Kiszáratva megdördültek a vár fokán az ágyuk és bömbölő torkuk hadat izent a Csertomelik partjain lakóknak. De sem a támadók, sem a megtámadottak nem sejtették, hogy két nemzet életében most kezdődik meg egy végzetes változás.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Orczy Dezső kihallgatáson a pápánál.

Budapest, jul. 24. (Saj. tud. távir.) Mint Rómából jelentik, XIII. Leo pápa ma fogadta magán kihallgatáson Orczy Dezsőt, a képviselőház háznagyi titkárát.

Az orleansi hercegné Párisban.

Budapest, július 24. (Saját tud. távir.) Az orleansi hercegné tervezett elutazását elhalasztotta. Tegnap megtekintette Versaillesben Mária Antoniette termeit, hol az ör felvilágosítására sirva fakadt. Párisban nagy tüntetést rendeztek a katolikus diákok s a kivonult óriási néptömeg közötti verekedéseket csak a hirtelen megjelent rendőrség volt képes lecsillapítani. Számos letartóztatás történt.

A miniszterelnökök Ischlben.

Bécs, július 24. (Saját tud. távir.) Széll Kálmán és Körber miniszterelnökök ma reggel Ischlbe utaztak, jelentést tenni a folyó ügyekről és a kiegyezésről is tanácskozni. O felsége Széll Kálmánt délelőtt fogadta kihallgatáson.

A margitai mandátum.

Budapest, jul. 24. (Saját tud. távir.) Mint tudósítónk jelenti a margitai mandátum dolgában Szatmári Mór megválasztása ellen ma lett beadva a petíció.

Véres utcái gyakorlát.

Budapest, július 24. (Saj. tud. távir.) A mai versaillesi katonai gyakorlaton nagy aknarobbanás történt, melynek következtében egy hadnagy, két altiszt és hat közvitéz igen súlyosan megsebesült.

Méregkeverő mostoha.

Kisjenő, jul. 24. (Saját tud. távir.) Brózak Jánosné almáskamarás, lakos marést sült mostoha gyermekének melybe arzenikumot kevert. A gyermekek a süteménytől igen rosszul lettek és az időközben hazaérkezett Brózak felesége ellenzése dacára orvost hivatott. Az orvos tüstént felismerte a bajt és hánytatót adott be a gyermekeknek mitől azok jobban lettek. A hír óriási szenzációt keltett s a csendőrség a méregkeverő mostohát letartóztatta.

A párisi katolikus tüntetések.

Páris, július 24. A Sillon című keresztény-szocialista lap tegnap este tiltakozó gyűlést rendezett a Societé Savante szállójában a kongregációk elűzése ellen, a mely nyugodtan folyt le. A gyűlés helyisége előtt republikánusok és szociálisták csoportosultak, a kik gunykiáltásokban törtek ki a papság és a katolikusok ellen és éljeneztek a szabadságot. Némi verekedés támadt, de komoly összeütközés nem történt. A rendőrség több embert letartóztatott. A gyűlés végén az azon résztvevők a »Sillon« szerkesztőségébe vonultak, a hol újabb gyűlés megtartását mondták ki.

Páris, július 24. Tegnap este fél 11 órakor a Café Cluny terraszzán meglehetősen heves verekedés támadt, amelynek során több ember megsebesült. A rendőrség kiűrtette az utcát és 25 egyént letartóztatott, akiket nagyobbrészt fogva is tartott. A Boulevard St. Michel-en egy kávéházban éjfél tájt verekedés támadt, miközben hirtelen két revolverlövés dördült el, melyek egyike egy kávéházi vendéget megsebesített. A rendőrség többeket letartóztatott. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Kelet és Páris

Tőzsde jelentése

A Tőzsde eredeti listája.

Letartóztatás

Budapest, július 24.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasut	—

Rimamurányi	509.50
Magyar jeizálog	472.—
Salgótarján	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, július 24.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tenger	5.16
Rozs okt	6.53
Zab ápr.	6.—
Káposzta, reggeli, aug.	96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 24-én

Magyar aranyjárdék 4%	121.35
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4.5%	119.—
Magyar vasuti kölcsön szatban 2.5%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-80	119.—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	97.80
Halmórési jog mezei kötvény	100.—
Hörváth-szlávón földterhermentési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	206.—
Tiszszabályozás sorsjegyek-kölcsön	162.—
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	99.75
Osztrák államsorsjegyek	153.50
Osztrák magyar bank részvény	16.05
Magyar hitelbankrészvény	711.50
Osztrák hitelintézet részvény	704.25
Párisi visita	95.27
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.07
Londoni visita	289.70
20 márkás arany	26.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTER.

Értesítés.

Tisztelettel van szerencsénk Nagyváradi város és Biharvármegye t. vevő közönségét értesíteni, hogy **Zöldfa-utca régi Berliner-féle helyiségben, a »Zöldfa« szálloda mellett egy dusan felszerelt, nagy választékú**

alkalmi cipő, kalap és uri-divat

nagy raktárt

létesítettünk.

Amidőn ezen üzletünket megnyitjuk, alkalmat kívánunk nyújtani a nagyközönségnek, hogy

eddig még nem ismert jó minőség és a legolcsóbb árak mellett szerezhesse be szükségletét.

Ezen vállalatunk létesítése alkalmából szoros elhatározással léptünk városunk piacára:

áruinkat minden elfogadható árban bocsátani rendelkezésére.

246

Teljes tisztelettel

Kovács és Rein.

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindennemű alakításokat és javítást elvállal.

Telephon 409. szám. 150

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1902. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.								
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		
Budapest ind.	6 50	8 30	2	5 45	9 15		Kolozsvár ind.		5 23	7	12 53	6 17	11 10	P.-Ladány ind.	4	1 24	5 35	10 53	2 29	6 05		
Rákos >	7 02	8 51	2 13	6 06	9 28		Jegenye >			7 59	1 35	7 21		Debreczen >	5 03	2 33	6 26	11 44	3 36	7 42		
Ujszász >	8 28	10 59	3 36	8 40	10 54		B.-Hunyad >		6 11	8 37	2 05	7 58	12 23	Érmihályfalva érk.	6 06	3 57	—	1	4 58	9 13		
Szolnok >	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19		Csucsá >	3 25	6 40	9 19	2 38	8 37	12 55	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.								
Szajol >	9 21	11 49	4 12	9 46	11 33		Rév >	5 26	7 09	10 08	3 20	9 32	1 37		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		
P.-Ladány >	10 43	2	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 32	9 49	1 50	Érmihályfalva ind.	6 17	11 17	3 14	5 27	9 14			
Báránd >		2 12		12 07		5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 44	10 07	2 03	Debreczen >	7 32	12 36	4 16	8 10	10 27	3 37		
Sáp >		2 27	5 48	12 24		5 32	F.-Vásárhely >	6 49		11 01		10 27		P.-Ladány érk.		1 45	5 03	9 43	11 28	5 34		
E.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10		10 37	2 26	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.								
M.-Peterd >		3		1		6 15	Nagyvárad érk.	7 11	8 38	11 17	4 09	10 44	2 32		V. v.	V. v.					V. v.	V. v.
M.-Keresztes >		3 12		1 14		6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 15	11 04	2 38	Debreczen i.	9 35	4 31	Nagy-Léta-		5 25	1 05		
Bors >		3 25		1 28		6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47		11 14		Sáránd >	10 18	5 16	Vértés ind.					
Püspöki >	11 48	3 32		1 36		7 02	Bors >	2 47		11 54		11 22		H.-Bagos >	10 28	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30			
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-Keresztes >	3 12		12 05		11 37		H.-Pályi >	10 45	5 45	H.-Pályi >	6 03	1 48			
Nagyvárad ind.	12 21	4 10	6 46	2 06	2 18	12	Mező-Peterd >	3 29		12 17		11 50		M.-Pályi >	10 57	5 56	H.-Bagos >	6 18	2 05			
V. Velence >		4 17		2 31	2 26	12 09	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 52	12 05	3 18	N.-Léta-			Sáránd >	6 40	2 29			
F.-Vásárhely >		4 28		2 42		12 38	Sáp >	4 39	9 38	12 47		12 25		Vértés érk.	11 16	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13			
M.-Telegd >	12 51	4 50	7 15	3 03	2 51	1 10	Báránd >	5 01		1 01		12 41		Sáránd—Derecske.								
Elesd >	1 04	5 08	7 28	3 21	3 05	1 41	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Sáránd ind.	10 23	5 26	Derecske ind.	6	1 49			
Rév >	1 27	5 33	7 50	3 45	3 26	2 24	Szajol >		11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	Derecske érk.	10 42	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09			
Csucsá >	2 14	6 22	8 37	4 52	4 16	3 07	Szolnok >		11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	Derecske—Sáránd.								
B.-Hunyad >	2 46	7 53	9 08	5 32	4 52	4 04	Ujszász >		12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	Sáránd ind.	10 23	5 26	Derecske ind.	6	1 49			
Jegenye >	3 10	7 5	9 33	6 01		5 47	Rákos >		1 37	6 03	9 23	6 52	7 38	Sáránd érk.	10 42	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09			
Kolozsvár érk.	5 42	8 37	10 08	6 59	5 55	7 09	Budapest érk.		1 50	6 20	9 35	7 10	7 50									

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
 A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelöl.
 A †-tel jelzettek feltételes megállóhelyek.